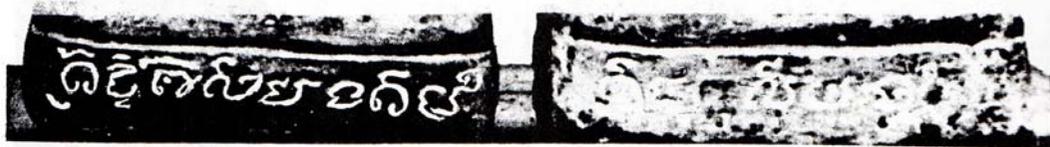

ลายขอมที่เขียนไว้แต่ พ.ศ. ๒๕๐-๕๐๐

ที่ฐานพระพุทธรูป ๒ องค์ มีจารึก ณ ประภามณฑลว่า เดือนเด่นฟ้า สุวันณภูมิ

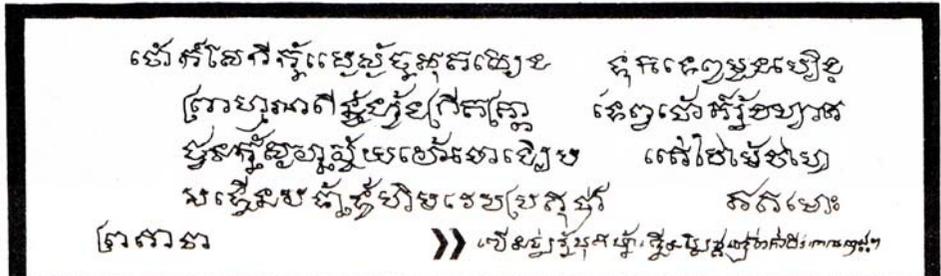
เดือน พส บง สี่ เดือน รัม ฐรสี่ บัน สี่

ตัวขอมนี้ เป็นตัวจารึกในแผ่นเงิน พบในโพล์สำริดบรรจุพระเครื่อง มีบอกปี พ.ศ. ๓๔๕ ปรากฏไม่เอกไม่โท ฯลฯ พร้อมทั้งตัวสือขอมได้เขียนคำไทยไว้ การเขียนจะเห็นเป็นแบบต้นเดิม คือ ใช้ตัวสะกดเต็ม ถ้าสมัยรัตนโกสินทร์จะเขียนตัวต้นเป็นตัวสะกด ถ้าภาษามคร ตัวสะกดเต็ม ตัวอ่านใช้ดิน เป็นคัน จึงนำมาเป็นหลักฐาน (ได้ทราบจากพระอาจารย์สนิท ธรรมลินทุโร ศิษย์พระญาณจรณะจารไว้)

พระพุทธเจ้า	๓๔๕	ปี	กุด	เดือน	๔	๒	(คำ)	ข้าง	ขึ้น	พระนาง	สีสิริ
เสาวภา	รัตน	นารี	เทวี	ได้	มี	บุญ	ชา	ให้	ขอม	เม	(อง)
ง	แกน	โพรพล	มาสร้าง	พระ	เพื่อ	เฉลิม	(เฉลิม)	พระ	เกีย	(ติ)	
ย	ติ	ใน	วา	ระ	พระ	ปร	มี	เกิด	ทั้ง	ยัง	ต้อง
เอา	พระ	เครื่อง	ประ	จุ	ไว้	ไว้	ได้	ธาน	(ฐาน)	เจดีย์	

ตัวขอมที่เขียนคำไทยในคัมภีร์ใบลาน ชื่อ “มหาชาติเมืองเพชร” ของวัดเพชรพลีและวัดเกาะ เพชรบุรี อาจารย์สมาน โช้ะเหม แห่งวิทยาลัยครูเพชรบุรี ได้ถอด (ปริวรรต) ตัวสือขอม เป็นตัวสือไทย ได้ถ่ายทำแบบพิมพ์ไว้ที่วัดมาเท่านี้จึงขาดคอนทักไป ถ้าต้องการตลอด ได้เปิดดูคอนทักของกัณจากุมารในหนังสือฉบับนั้น (ไม่ปรากฏสงวนลิขสิทธิ์) สำหรับระเบียบจารนั้นยังเป็นอยู่อย่างเดียวกับสมัยสุวันณภูมิ นี้เป็นกาล พ.ศ. ๒๔๑๖

» อักษรขอมตัวเกเขียน บอกวัน เดือน ปี ที่จารไว้ ตอนจบกัณท์กุมารว่า :
 “ เขียนจันวันสูกหน้าเดือนสิบเอ็ดแรมสี่ค่ำปีรกา เบญจลัก ”

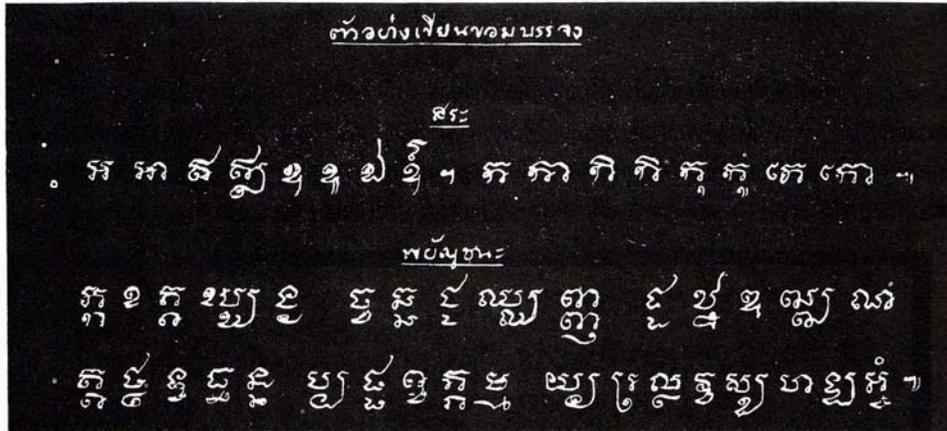
เจ้าก็โสก็กันแสงสังจนสุดเสียง	ทุกเทพมอเมืองเอียง.....
(ครั้น) พราหมณ์ตื่น้องร้องกรีดกราด	เทพเจ้าก็ร้องหวาด.....
ชวนกันสงสานส้อยเส้าเงาเงียบ	แต่ใบไม้จะไหว.....
สเทือนสท้านทั่วหิมเวสประคูปา	อิติ เมาะ.....

พระคาถา >> เขียนจบวันสุดท้ายเดือนสิบเอ็ด แรมสี่ค่ำ ปีระกาเบญจศก

ปีระกา เบญจศก จุลศักราช ๑๒๓๕ วันศุกร์ที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๑๖

นำขึ้นใจมากต่อ-อาจารย์สมาน ไซ้ห่ม แห่งวิทยาลัยครูเพชรบุรี ซึ่งได้พยายามเรียนตัวหนังสือขอม กระทั่งอ่านออกเขียนได้ ยังเล่าให้ฟังต่อไปว่ามารดาเป็นช่าง-ผู้ไทย พูไทย ทั้งได้ไปขึ้นครู-ครอบครัวแล้ว ในฐานะที่ผู้เขียนนี่ก็เป็นเผ่าลัวะ-ตัวคือลาวเดิม ซึ่งโคราชออกกว่า-ไทยเมือง ชัยภูมิออกกว่า-ไทยเดิม ผู้ออกคำพูดว่า อีสัง เหมือนกัน ต้นของพวกเรามีสติปัญญา คิดสร้างลายสือไทย ลายสือช่าง-ผู้ไทยได้เหมือนกัน นับว่ามีสติปัญญา พอสมควร ครั้นสร้างได้แล้วยังแฝงสอนลูกหลานเหลนต่อมาตลอดถึงปัจจุบันเรามีการยกครู ขึ้นครู ครอบครัว ไหว้ครูวิชาการนั้น ๆ ตลอดอย่างน้อยก็มีดอกไม้รูปเทียน ซึ่งทั้งนี้มีอยู่เฉพาะคนเผ่าไทยในชื่อต่าง ๆ และในไทยนี้พวกเดียว ทั้งยังยืนอยู่ตลอดมา

ตัวขอม ซึ่งตกทอดมาถึงปัจจุบัน เวลาไทยเลิกกันหมดแล้ว และที่เขียนเป็นแบบเรียนจึงยังเป็นลายเส้นของนักจารอยู่มีครบทั้งตัวเมืองตัวบ้าน คือ พยัญชนะและสระ ตัวขอมนี้ที่นำไปใช้ในขะแม เรียกว่าตัวชะเสียงหรือตัวจะเรียง เล่ากันว่านำไปในราว พ.ศ. ๖๐๐ และชื่อก็ใกล้กับตัวจลกับทั้งใช้ตัวก็ปรากฏคล้ายคลึงกันจึงเข้าใจว่าเป็นแบบเดียวกัน

- ๑ อ อา อิ อี อู อู เอ อ ๑ ก กา กิ กี กุ กู เก โก ๑
- ๒ ก ข ฃ ฅ ฌ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ ๑
- ๓ ค ฌ ญ ฎ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑

ตัวสือขอมอีกแบบหนึ่ง

ตัวสือขอมชนิดนี้เห็นมีใช้ทั่วไป ณ ดินแดนเจดลหรือเจดล ตั้งแต่โคราช พินายลงไปถึงปราจีน ณ พินายโคราช อันเป็นชื่อ เจดลใน หรือเจดลบก ณ ปราจีนลงไปถึงจันทและตราด เป็นเจดลนอกหรือเจดลน้ำ บางที่ใช้ว่า ปาเจดล คือ พ่อเจริญ ถ้าเป็นลาวก็ใช้ตัวก่อน ถ้าเขมรสูงก็ใช้ตัวขอมนี้ ในที่นี้ได้นำมาเป็นแบบทั้งตัวธรรม และตัวพื้นเมือง เช่น กินข้าวว่า ซิมาย มีใช้ตัว ช. และ บ. ตัว ช. นั้นใช้ ช. ไทยบ้าง ใช้ ช. นี้ แดงขักหัวบ้าง บ. นั้นมีแล้ว

ก ๑ ค ฃ ฅ ฌ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ ๑
ก ข ฃ ฅ ฌ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ ๑
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑

ส่วนไม้ คือสระนั้น ถ้าใช้ตัวเต็ม เช่น อิน. อี. นี้ เขียนรูปอย่างหนึ่ง ถ้าไปใส่ตัวอื่น เช่น ลิ ใช้ได้ใส่เรียงไว้อย่างนั้น ใส่เพียงสระตัวธรรมดา ถ้าตัวพื้นเมืองนั้นก็เขียนเหมือนไทย เช่น เมียะ เป็นต้น

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑

เลขไทย	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
เลขขอม	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
เลขขอมอีกแบบหนึ่ง	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐

ตัวเลขนี้เป็นการนับ การนับ-มีจำนวน ๕ จากนั้นใช้คำต่อกัน จึงนับอย่างนี้ มุข=๑ ปี=๒ เบย=๓ ปูน=๔ ปริม=๕ ปริมมุข=๖ (๕+๑) ปริมปี=๗ (๕+๒) ปริมเบย=๘ (๕+๓) ปริมปูน=๙ (๕+๔) คือบ=๑๐ คือบป=๑๑ มารวย=๑๐๐ ฯลฯ

